

การป้องกันอาการกำเริบเป็นเป้าหมายหลักในการรักษาผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง การวิเคราะห์คุณภาพของการจัดการดูแลเป็นการปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดแก่ผู้ป่วย วัตถุประสงค์ของการศึกษารุ่นนี้เพื่ออธิบาย โครงสร้างและกระบวนการในการจัดการดูแลเพื่อ ป้องกันอาการกำเริบในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากรด้านสุขภาพ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยโรค ปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้น เรื้อรัง และญาติ ที่มารับการรักษาจำนวนกลุ่มละ 20 คน ในช่วงเดือนธันวาคม 2552- กุมภาพันธ์ 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและญาติ ผู้บริหาร และบุคลากรสุขภาพ 2) แบบสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรสุขภาพ 3) แบบสำรวจ โครงสร้าง และ 4) แนวคำถามในการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และ วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านโครงสร้างการดูแล มีการกำหนดนโยบายการจัดการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง มีทรัพยากรบุคคล ยา เครื่องมือ และเวชภัณฑ์เพียงพอ มีการกำหนดทีมสหสาขาวิชาชีพและ แนวทางการดูแลผู้ป่วย แต่บุคลากรยังมีความรู้และทักษะที่เฉพาะไม่เพียงพอ ไม่มีโปรแกรมเลิกสูบบุหรี่ โปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพปอด และคลินิกผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
2. ด้านกระบวนการดูแลพบว่าการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและญาติเกี่ยวกับโรคและการ ปฏิบัติตน มีการให้ผู้ป่วยฝึกการหายใจและการบริหารปอดขณะรักษาในโรงพยาบาล แต่ไม่มีการ ติดตามผู้ป่วยหลังจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง มีแต่การบริการติดตามผู้ป่วยทางโทรศัพท์ และส่งต่อหน่วย ส่งเสริมสุขภาพเพื่อการเยี่ยมบ้าน

ผลการศึกษารุ่นนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการดูแลเพื่อป้องกัน อาการกำเริบโรคในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยปรับปรุงการปฏิบัติของบุคลากรด้านสุขภาพ สนับสนุนให้จัดทำโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพปอด โปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่ รวมทั้งแนะนำให้ จัดตั้งคลินิกเฉพาะโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และการมีพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูง

Prevention of acute exacerbation is a major goal for the management of chronic obstructive pulmonary disease (COPD) patients. Analysis of the quality of care management is a necessary practice to improve the best patient outcomes. The purpose of this study was to describe the structure and process regarding care management to prevent acute exacerbation among COPD patients at Fort Surasakmontri hospital, Lampang province. Populations composed of administrators, health care personnel, and documents related to care management of COPD patients. Samples of clients were purposively selected and consisted of 20 COPD patients and 20 of their relatives who received care during December 2009 to February 2010. The research instruments consisted of 1) interview form for patients and their relatives, administrators, and health care personnel, 2) health care practice observation form, 3) the structure of care checklist, and 4) group discussion question guide. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The results of this study revealed as follows:

1. In terms of structure of care: there were policy in place for COPD management; adequate human resources; and adequate medicines, equipment and medical supplies. Multidisciplinary team and practice guidelines were set up, but their specific knowledge and practice skills were inadequate. There were no smoking cessation program, pulmonary rehabilitation program, and COPD clinic.

2. In terms of process of care: patients and their relatives were given knowledge related to disease and their practices, breathing training and pulmonary exercise during staying in hospital. Post discharge, there was no continuation of care, however, there was a telephone follow up service and referring service to health promotion unit for home visits.

The results of this study can be used as guidelines for improvement of care management to prevent exacerbation for COPD patients by improving practice among health care personnel. Pulmonary rehabilitation program practice and a smoking cessation program should be encouraged. Moreover, a COPD clinic and the inclusion of an advanced practice nurse were recommended.